

Bijzondere commissie ‘Congo - Koloniaal verleden’

Overzicht geplande werkzaamheden en methode (dd. 20 december 2021)

Structuur werkzaamheden

Fase 1: consultaties en oproep diaspora, civiele samenleving en Congo/Rwanda/Burundi

Fase 2: inspiratie van bestaande initiatieven en autoriteiten

Fase 3: erkenning en onderzoek van het verleden en verantwoordelijkheden (opdracht 1 t.e.m. 4)

- Hoorzittingen per thema
- Debat in de commissie na elk thema

Fase 4: academisch onderzoek en archieven (opdracht 6)

- Hoorzittingen per thema
- Debat in de commissie na elk thema

Fase 5: herstelprogramma en verzoening (opdracht 5)

- Hoorzittingen per thema
- Debat in de commissie na elk thema

Fase 6: opstellen aanbevelingen en conclusies

Opmerkingen

- Fase 1 en fase 2 kunnen door elkaar lopen
- Marge om naargelang beschikbaarheid sprekers af te wijken van strikte afbakening tussen de fases
- Extra muros activiteiten die reeds werden beslist worden desgevallend parallel ingepland

Fase 1: consultaties en oproep diaspora, civiele samenleving en Congo/Rwanda/Burundi (december-januari)

Diaspora luistersessies: hiermee is de commissie reeds bezig

Diaspora en civiele samenleving

Open oproep aan de diaspora en civiele samenleving: een tekst wordt opgesteld met uitleg over de commissie (mandaat aan voorzitter en commissiesecretariaat) en een soort inschrijvingsformulier, waarin gevraagd wordt over welke thema's ze willen komen spreken en met welke motivatie (algemene luistersessies of een thema binnen fase 3, 4 of 5).

Die oproep:

- wordt door de fracties verspreid in hun netwerk en sociale media
- wordt verstuurd aan de diaspora-organisaties aan wie eerder de vragenlijst van de expertengroep werd gestuurd
- kan verder verspreid worden aan andere diaspora of civiele samenleving

De commissie beslist, na consultatie van de geïnteresseerden en volgens representativiteit, over de planning en over een mondelinge hoorzitting dan wel een schriftelijke getuigenis.

Congo, Rwanda, Burundi

- De fracties bezorgen gemotiveerde suggesties van sprekers aan het secretariaat, met indeling in een specifieke fase en thema van onze werkzaamheden.
- Digitale sessie met Congolese, Burundese en Rwandese parlementsleden van de commissies buitenlandse zaken
- Open oproep aan Congolese, Burundese en Rwandese gesprekspartners: een tekst wordt opgesteld met uitleg over de commissie (mandaat aan voorzitter en commissiesecretariaat) en een soort inschrijvingsformulier, waarin gevraagd wordt over welk thema ze willen komen spreken en met welke motivatie (algemene luistersessie of een thema binnen fase 3, 4 of 5).

Die oproep:

- wordt door de fracties verspreid in hun netwerk en sociale media
- wordt verstuurd aan de Congolese, Rwandese en Burundese gesprekspartners aan wie eerder de vragenlijst van de expertengroep werd gestuurd
- kan verder verspreid worden aan andere Congolese, Burundese of Rwandese gesprekspartners

De commissie beslist, na consultatie van de geïnteresseerden en volgens representativiteit, over de planning en over een mondelinge hoorzitting dan wel een schriftelijke getuigenis.

Fase 2: inspiratie van bestaande initiatieven en autoriteiten (december-februari)

Prior: stand van zaken aanbevelingen Lumumba-commissie: vraag aan fracties wie daarvoor te horen (1 suggestie per fractie, 1 hoorzitting)

Prior: stand van zaken aanbevelingen metissen: vraag aan fracties wie daarvoor te horen (1 suggestie per fractie, 1 hoorzitting)

Prior: Special rapporteur rond Truth, Justice, reparations and guarantees of non-reoccurrence (nu Fabian Salvioli, voordien Pablo de Greiff).

Werkgroep Brussels Parlement / Vlaamse handleiding Bart Somers / Interessante lokale initiatieven (1 suggestie per fractie)

Initiatieven in andere landen: vraag aan fracties wie daarvoor te horen (1 hoorzitting, eventueel aangevuld met schriftelijke adviezen)

Fase 3: erkenning en onderzoek van het verleden en verantwoordelijkheden (opdracht 1 t.e.m. 4)

Hoorzittingen per thema (fracties en nieuwe experts geven suggesties door).

Focus (zie opdrachttekst commissie):

- verder bouwen op het expertenrapport
- wat zijn de historische inzichten waarover onder historici een consensus bestaat meer bepaald inzake mensenrechtenschendingen, institutioneel racisme en segregatie, structureel geweld, dwangarbeid, economische uitbuiting
- wat zijn de belangrijkste actuele onderzoeksvragen binnen elk thema, wat zijn de lacunes
- in welke mate worden deze inzichten vertaald in de huidige onderwijscurricula
- in welke mate kennen incorrecte inzichten nog verspreiding in de publieke opinie.

Thema 1: rol en structurele impact van Leopold II en de monarchie

Thema 2: rol en structurele impact van de Belgische staat

Thema 3: rol en structurele impact van de Kerk

Thema 4: rol en structurele impact van de bedrijven en onderzoek naar de economische impact van de kolonisatie

Fase 4: archieven en academisch onderzoek

Hoorzittingen per thema (fracties en experts geven suggesties door)

Thema 1: welke archieven met waardevolle informatie zijn niet of slechts beperkt toegankelijk (in de vier landen) en wat zijn de oplossingen

Thema 2: faciliteren academisch onderzoek, in de vier landen samen

Fase 5: herstelprogramma en verzoening

Focus (zie opdrachttekst commissie):

- verder bouwen op het expertenrapport
- in welke mate kunnen acties en maatregelen binnen elk thema een verzoenend effect hebben (zowel in binnenland als in buitenlandse betrekkingen)
- in welke mate kunnen acties en maatregelen een impact hebben op de attitude en gedragsverandering van de bevolking op gebied van racisme, xenofobie en onverdraagzaamheid
- in welke mate kunnen slachtoffers bij het onderzoek betrokken worden

Hoorzittingen over de 5 mogelijke vormen van herstel en verzoening, zoals aangeduid door VN en de experts (fracties en experts geven suggesties door):

- symbolisch herstel
- rehabilitatie
- garanderen van niet-herhaling
 - O.a. Interuniversitaire Werkgroep koloniaal verleden VLIR-CRef), Groupe d'expert de l'ONU passé en 2019 en Belgique sur les conditions des afrodescendants en Belgique,
- restitutie
 - O.a. staatssecretaris Dermine
- schadevergoeding

Fase 6: opstellen aanbevelingen en conclusies

Outreach & participatie